

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	Сучасна світова історіографія вибірковий
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	доктор філософії 032 Історія та Археологія.
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2022/ <i>IV семестр / 2 курс</i>
Викладач	Гудзь В.В.
Профайл викладача	https://geo.mdpu.org.ua/prirodnicho-geografichnij-fakultet/kafedra-istoriyi/sklad-kafedri-istoriyi/gudz-viktor-vasilovich/
Контактний тел.	0673266430
Е-mail:	gudz_viktor@msspu.edu.ua
Сторінка курсу в ЦОДТМДПУ ім. Б.Хмельни цького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=6227
Консультації	<i>Очні консультації:</i> щочетверга, згідно графіку роботи кафедри ботаніки і садово-паркового господарства. <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Навчальний курс «Сучасна світова історіографія» є невід'ємним складником системи підготовки викладачів історії за освітньо-кваліфікаційним рівнем «доктор філософії» і є вибіркоким складником системи підготовки спеціалістів з історії та археології за третім ступенем вищої освіти «доктор філософії». Навчальна програма дисципліни передбачає формування і розвиток понять про процеси нагромадження та інтерпретації історичних знань, основні віхи розвитку сучасної світової історіографії.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасна світова історіографія» є підготовка історика-професіонала, що володіє сучасними методологічними засадами історичних досліджень, а також етапів та провідних тенденцій розвитку сучасної світової історіографії.

Завданнями курсу є засвоєння необхідних для майбутнього спеціаліста обсягу й рівня знань, щодо основних напрямів та шкіль історичних студій та їх здобутків.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

1. Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі історії, археології та інших історичних дисциплін; володіння методологією наукової та науково-педагогічної діяльності, проведення самостійного наукового дослідження у сфері своєї професійно-наукової діяльності, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

2. Загальні компетентності:

ЗК 5. Знання відповідних стандартів для проведення наукової та педагогічної діяльності;

ЗК 9. Здатність до роботи з джерельною базою дослідження.

3. Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК3. Знання роботи з різноманітними історичними та археологічними джерелами.

ФК5. Здатність професійного аналізу історичних та археологічних джерел;

ФК6. Здатність застосовувати на практиці принципи комплексного дослідження в історії, археології та в інших допоміжних історичних дисциплінах;

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результати навчання (РН)

РН 5. Знання теоретичних і практичних проблем сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю;

РН 7. Розуміння основних напрямків розвитку сучасної системи вищої освіти;

РН 11. Вміння здійснювати аналітичний підхід до дослідження різних галузей історичної науки та археології;

PH12 Здатність професійно стежити за новітніми вітчизняними і світовими науковими публікаціями, для використання їх у своїй науковій та педагогічній діяльності;

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	20	20	80

6. ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання практичних занять та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольні-модульні завдання

7. СТРУКТУРА КУРСУ

7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Термін виконання
БЛОК 1. Історія європейської історичної науки XX-XXI століття					

20	Тема 1. Предмет курсу. Французька історіографія новітнього часу	Лекція – 2 год. Семинар – 2 год. Самостійна робота – 16 год.	1-6	<p>Лекція 1. Предмет курсу. Французька історіографія новітнього часу</p> <p>Семинар 1 Предмет курсу. Французька історіографія на зламі тисячоліть</p> <p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культурна антропологія у французькій історіографії (Ф. Арієс, Ж. ле Гофф, Ж. Дюбі, М. Фуко). 2. Школа “Аннали” і початок “нової” історичної науки. Ф. Бродель. 3. “Нова історія міжнародних відносин” у сучасній французькій історіографії. 4. Школа “Аннали” наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст. 	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
20	Тема 2. Історична думка Великобританії у середині ХХ - на початку ХХІ ст.	Лекція – 4 год. Семинарське заняття – 4 год. Самостійна робота – 16 год.	1-6	<p>Лекція 2. Історична думка Великобританії у середині ХХ- початку ХХІ ст.</p> <p>Семинар 2. Історична наука Великобританії у ХХ- початку ХХІ ст.</p> <p>Самостійна робота 2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія цивілізацій А. Д. Тойнбі. Виклик і відповідь сучасної цивілізації. 2. Ідея історії Р. Д. Коллінгвуда. 3. Соціальна історія у Великій Британії. 4. Бірмінгемська школа економічної історії 	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

20	Тема Німецькомовна історіографія новітнього часу	3. Лекція – 4 год. Семінарське заняття – 4 год. Самостійна робота – 16 год.	1-6	Лекція 3. Німецькомовна історіографія новітнього часу Семінар 3. Німецька історіографія новітнього Самостійна робота 3. 1. Неопозитивізм К. Поппера і К. Гемпеля. 2. Неомарксизм і сучасна історія. 3. Філософія історії людини (екзистенціалізм): О. Шпенглер, К. Ясперс. 4. Історична творчість Е. Гобсбаума та його послідовників. 5. Німецький історичний погляд на Голодомор як геноцид українського народу.	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
----	---	--	-----	--	--

БЛОК 2.

Історична наукова думка середини ХХ-ХХІ ст. в континентальному вимірі

20	Тема 4. Історіографія США та Канади новітнього часу	Лекція – 4 год. Семінарське заняття – 2 год. Самостійна робота – 14 год.	1-6	Лекція 4. Історіографія США та Канади новітнього часу Семінарське заняття 4 . Історична думка США та Канади новітнього часу 2. “Негритянська історіографія” у США після Другої світової війни. 3. “Нова історична наука” в США. 4. Ф. Фукуяма та “кінець історії”. 5. Канадська історіографія історії України новітньої доби	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
20	Тема 5. Азійська та африканська історична наука ХХ- ХХІ ст.	Лекція – 4 год. Семінарське заняття – 4год. Самостійна робота – 12	1-6	Лекція 5. Азійська та африканська історична наука ХХ=ХХІ ст. Семінар 5. Азійська та африканська історична наука ХХІ ст.	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)

		год.		Самостійна робота 5. 1. Проблематика давньої історії Китаю 2. Проблематика відносин з СРСР та Росією у історіографії Японії. 3. Історіографія афроцентризму та боротьби з неоколоніалізмом у ХХ ст. 4. Радянський Союз та Росія в історіографії Китаю 5. Арабський світ в сучасній історіографії	
20	Тема 6. Російська та польська історіографія новітнього часу	Лекція – 4 год. Семінарське заняття – 4год. Самостійна робота – 12 год.	1-6	Лекція 6. Російська та польська історіографія новітнього часу Семінар 6. Російська та польська історіографія новітнього часу Самостійна робота 6. 1. Радянська історія в російській історіографії ХХІ ст 2. Розробки аграрної історії російськими науковцями наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст. 3. Українська історія 20 -- 40-х років у польській історіографії. 4. Погляди російських і польських істориків на війну Росії з Україною	впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)

7. 2СХЕМА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Предмет курсу. Французька історіографія новітнього часу	1. Теоретичні засади світової історіографії ХХ століття. 2. Організаційні засади і теоретико-методологічні концепції французької історіографії в першій половині ХХ ст. 3. Напрями і школи французької історіографії в 1918-1945 роках. 4. Організація історичної науки Франції в 2-й полов. ХХ - на поч. ХХІ ст. 5. Основна проблематика досліджень у період ІV та V Республік.

	6. Українська історія у французькій історіографії.
Історична думка Великобританії у середині ХХ-початку ХХІ ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційні основи й методологічні засади англійської історіографії в другій половині ХХ ст. 2. Загальні особливості історіографії Великобританії ХХ ст. 3. Напрями і школи англійської історіографії після 2-ї світової війни. 4. Основні тенденції британської історіографії 2-ї половини ХХ ст. 5. Основна проблематика досліджень у Великобританії в другій половині ХХ - на початку ХХІ ст.
Німецькомовна історіографія новітнього часу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційні основи й методологічні засади німецької історіографії. 2. Напрями і школи німецької та австрійської історіографії. 3. Історіографічні дослідження в НДР в 1949-1990 роках. 4. Проблематика досліджень у ФРН в 2-й половині ХХ - на поч. ХХІ ст. 5. Історія України в німецькомовній історіографії.
Історіографія США та Канади новітнього часу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організація історичної науки в США в першій половині ХХ ст. 2. Американська історіографія у 1918-1945 рр. 3. Організаційні основи й методологічні засади американської та канадської історичних наук в 2-й половині ХХ - на початку ХХІ ст. 4. Історіографія США та Канади в 2-й половині ХХ - на початку ХХІ ст. 5. Українська історія в американській та канадській історіографії.
Азійська та африканська історична наука ХХ=ХХІ ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні риси розвитку історичної науки в країнах Азії у ХХ ст.. 2. Історична наука Китайської Народної Республіки. 3. Історична наука та історичні знання в Японії новітнього часу. 4. Індійська історіографія після Другої світової війни. 5. Історична наука в Африці у другій половині ХХ ст.
Російська та польська історіографія новітнього часу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційні засади та основні напрями досліджень проблем всесвітньої історії в 20-30-х роках ХХ ст. в СРСР та Польщі 2. Радянська історіографія проблем всесвітньої історії в 1945–1991 рр. 3. Теоретичні та методологічні пошуки російських істориків наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст. 4. Основні напрями досліджень у сучасній польській історіографії.

7.3 СХЕМА КУРСУ (СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ)

Тема семінарського заняття	Зміст практичного заняття
Предмет курсу. Французька історіографія на зламі тисячоліть	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні засади світової історіографії ХХ століття. 2. Теоретико-методологічні концепції французької історіографії в першій половині ХХ ст. Школа «Анналів» 3. Організація історичної науки Франції в 2-й полов. ХХ - на поч. ХХІ ст. 4. Напрями і школи французької історіографії після 2-ї світової війни 5. Основна проблематика досліджень у період ІV та V Республік. 6. Українська історія у французькій історіографії.
Історична наука Великобританії у ХХ- початку ХХІ ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційні основи й методологічні засади англійської історіографії в першій половині ХХ ст. 2. Загальні особливості історіографії Великобританії ХХ ст. 3. Напрями і школи англійської історіографії в 1918-1945 роках. 4. Основні тенденції британської історіографії 2-ї половини ХХ ст. 5. Основна проблематика досліджень у Великобританії в другій половині ХХ - на початку ХХІ ст.
Німецька історіографія новітнього часу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційні основи й методологічні засади німецької історіографії. 2. Напрями і школи німецької історіографії. 3. Історіографічні дослідження в НДР в 1949-1990 роках. 4. Проблематика досліджень у ФРН в 2-й половині ХХ - на поч. ХХІ ст. 5. Історія України в німецькомовній історіографії.
Історична думка США та Канади новітнього часу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організація історичної науки в США в першій половині ХХ ст. 2. Американська історіографія у 1918-1945 рр. 3. Організаційні основи й методологічні засади американської та канадської історичних наук в 2-й половині ХХ - на початку ХХІ ст. 4. Історіографія США та Канади в 2-й половині ХХ - на початку ХХІ ст. 5. Українська історія в американській та канадській історіографії.

Азійська та африканська історична наука XXI ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні риси розвитку історичної науки в країнах Азії у XX ст.. 2. Історична наука Китайської Народної Республіки. 3. Історична наука та історичні знання в Японії новітнього часу. 4. Індійська історіографія після Другої світової війни. 5. Історична наука в Африці у другій половині XX ст.
Російська та польська історіографія новітнього часу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційні засади та основні напрями досліджень проблем всесвітньої історії в 20-30-х роках XX ст. в СРСР та Польщі 2. Радянська історіографія проблем всесвітньої історії в 1945–1991 рр. 3. Теоретичні та методологічні пошуки російських істориків наприкінці XX - на початку XXI ст. 4. Основні напрями досліджень у сучасній польській історіографії. 5. Українська історія в російській та польській історіографії.

7.4 СХЕМА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема 1. Предмет курсу. Французька історіографія новітнього часу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Культурна антропология у французькій історіографії (Ф. Арієс, Ж. ле Гофф, Ж. Дюбі, М. Фуко). 2. Школа “Аннали” і початок “нової” історичної науки. Ф. Бродель. 3. “Нова історія міжнародних відносин” у сучасній французькій історіографії. 4. Школа “Аннали” наприкінці XX - на початку XXI ст.
Тема 2. Історична думка Великобританії у середині XX - на початку XXI ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія цивілізацій А. Д. Тойнбі. Виклик і відповідь сучасної цивілізації. 2. Ідея історії Р. Д. Коллінгвуда. 3. Соціальна історія у Великій Британії. 4. Бірмінгемська школа економічної історії
Тема 3. Німецькомовна історіографія новітнього часу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Неопозитивізм К. Поппера і К. Гемпеля. 2. Неомарксизм і сучасна історія. 3. Філософія історії людини (екзистенціалізм): О. Шпенглер, К. Ясперс. 4. Історична творчість Е. Гобсбаума та його послідовників. 5. Німецький історичний погляд на Голодомор як геноцид українського народу.

Тема 4. Історіографія США та Канади новітнього часу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні наукові центри США: специфіка структури, тематика досліджень. 2. “Негритянська історіографія” у США після Другої світової війни. 3. “Нова історична наука” в США. 4. Ф. Фукуяма та “кінець історії”. 5. Канадська історіографія історії України новітньої доби
Тема 5. Азійська та африканська історична наука XX=XXI ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проблематика давньої історії Китаю 2. Проблематика відносин з СРСР та Росією у історіографії Японії. 3. Історіографія афроцентризму та боротьби з неоколоніалізмом у XX ст. 4. Радянський Союз та Росія в історіографії Китаю 5. Арабський світ в сучасній історіографії
Тема 6. Російська та польська історіографія новітнього часу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Радянська історія в російській історіографії XXI ст 2. Розробки аграрної історії російськими науковцями наприкінці XX - на початку XXI ст. 3. Українська історія 20 -- 40-х років у польській історіографії. 4. Погляди російських і польських істориків на війну Росії з Україною

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Види контролю: поточний, періодичний, підсумковий (семестровий).

Методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання:

- Усне опитування;
- письмовий (періодичний контроль (контрольні роботи));
- тестовий контроль;
- перевірка під час семінарських занять;
- контроль виконання завдань самостійної роботи (реферати, есе, презентації, творчі проекти тощо);
- підсумковий (семестровий) – залік.

Періодичний контроль складається з двох контрольних робіт (перший та другий періодичний контроль). Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (під час семінарських занять), контролю виконання завдань самостійної роботи (есе, презентації, творчі проекти), періодичного контролю періодична контрольна робота, екзамену. За результатами суми двох періодичних контрольних робіт, оцінки за поточний контроль та екзаменаційної оцінки виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Загальна система оцінювання курсу здійснюється згідно з Положенням про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького №34/01-05 від 28. 10.2019 р.

Критерії оцінювання поточного контролю на семінарських заняттях (усне, письмове опитування):

«5» – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«4» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«3» – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.

«2» – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вмів зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

Критерії оцінювання періодичного контролю

Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Максимальна кількість балів – 30.

Десять тестових завдань по 1 балу – 10 балів.

Два розгорнуті питання по 10 балів.

Розгорнуті відповіді на 2 завдання оцінюються за 10-бальною шкалою.

10-9 балів: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми. Спроможний мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу.

8-7 балів: здобувач правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння теми, але ще не зовсім правильно може використати знання на практиці. Має незначні помилки у викладі матеріалу.

6-5 бали: здобувач недостатньо орієнтується в матеріалі, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал; не дає вичерпної відповіді на контенті питання.

4-3 бали: здобувач допускає суттєві помилки у викладі матеріалу, порушує логіку відповіді, відтворює матеріал на елементарному рівні.

1-2 балів: здобувач не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів: відповідь відсутня

Критерії оцінювання підсумкового (семестрового) контролю

Підсумковий контроль з дисципліни «Методика викладання у вищій школі» відбувається у формі екзамену. Екзаменаційний білет включає тестові завдання та відповіді на три розгорнуті питання. Максимальна кількість балів 100.

Тестові завдання 10 тестів по 1 балу. Розгорнуті відповіді на три завдання оцінюються за 30-бальною шкалою.

25-30 балів: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми. Спроможний мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

19-24 балів: здобувач правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння теми. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації.

13-18 бали: здобувач недостатньо орієнтується в матеріалі, поверхово сприймає його зміст, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал. Не здатен виділяти суттєві ознаки вивченого.

7-12 бали: здобувач допускає суттєві помилки у викладі матеріалу, порушує логіку відповіді, відтворює матеріал на елементарному рівні. Допускає багато суттєвих помилок у викладенні матеріалу.

1-6 балів: здобувач не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого.

0 балів: відповідь відсутня.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Габрієлян О. А. Філософія історії / О. А. Габрієлян, І. І.Кальной, О. П. Цветков. К.: "Академвидав", 2010. 216 с.
2. Драч О. О. Зарубіжна історіографія всесвітньої історії. Навчальний посібник. Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А., 2015. 164с.
3. Зашкільняк Л. Сучасна світова історіографія. Посібник для студентів історичних факультетів університетів. Львів, ПАІС. 2007. 312 с.
4. Зашкільняк Л. Методологія історії від давнини до сучасності. Л.: ЛНУ ім. І.Франка, 1999. 228 с.
5. Кукурудзяк М.Г. Історіографія історії нового і новітнього часу країн Європи і Америки. Конспект лекцій. Кам'янець-Подільський: Оіном, 2002. 135 с.
6. Потульніцький В.А. Україна і всесвітня історія: Історіософія світової і української історії XVII–XX ст. К., 2002

ДОПОМІЖНА

7. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм XV– XVIII ст. : у 3-х т. / Ф. Бродель; пер. з франц. Г. Філіпчук. – Т. 1 : Структура повсякденності: можливе і неможливе. – К. : Основи, 1995. – 540 с.
8. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм XV– XVIII ст. : у 3-х т. / Ф. Бродель ; пер. з франц. Г. Філіпчук. – Т. 2 : Ігри обміну. – К. : Основи, 1997. – 585 с.
9. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм XV– XVIII ст. : у 3-х т. / Ф. Бродель ; пер. з франц. Г. Філіпчук. – Т. 3 : Час світу. – К.: Основи, 1998. – 631 с.
10. Дельсж Р. Нариси з історії антропології. Школи. Автори. Теорії / Р. Дельсж ; пер. з франц. Є. Марічев. – К. : Києво-Могилянська академія, 2008. – 287 с.
11. Еліас Н. Процес цивілізації. Соціогенетичні і психогенетичні дослідження / Н. Еліас ; пер. з нім. О. Логвиненко. – К. : Вид. дім «Альтернативи», 2003. – 672 с.
12. Нові підходи до історіописання / за ред. П. Берка ; пер. з англ.; [наук. ред. Т. Цимбал] – К. : Ніка-Центр, 2010. – 367 с.
13. Тойнбі А. Дослідження історії / А.Дж. Тойнбі –К.: Основи,1995.- 610 с.
14. Ящук Т.І. Філософія історії: Курс лекцій. / Т.І. Ящук . - К.: Либідь, 2004. - 536 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Електронна бібліотека (Україна) (www.lib.com.ua/)
<http://wolff-europe.narod.ru> www.academia.edu
ACLS History E-Books Project (США) ([www.historyebook](http://www.historyebook.com))
Міжнародний комітет історичних наук (www.cish.org/)